

's-Hertogenbosch, 17 februari 2025

Aan de Minister voor Migratie en Asiel

Ten aanzien van:

Consultatie Uitvoerings- en implementatiewet Asiel en Migratiepact 2026

Geachte heer, mevrouw,

Het bestuur van de Specialistenvereniging migratierecht advocaten (hierna: SVMA) heeft kennis genomen van het voorstel Uitvoerings- en implementatiewet Asiel en Migratiepact 2026.

Het voorstel bevat wijzigingen die de beroepsuitoefening van advocaten binnen het migratierecht direct raken. De SVMA maakt graag hierbij gebruik van de internetconsultatie en verzoekt om haar advies bij de besluitvorming te betrekken.

In dit advies wordt uitdrukkelijk enkel ingegaan op artikel 19 van de Asielprocedureverordening, nu dit artikel direct de beroepsuitoefening raakt. Wat betreft de overige maatregelen uit het pact sluit het bestuur zich aan bij de reactie van onder meer de VAJN, de LARAV en de Orde van Advocaten.

Implementatie van artikel 19 Asielprocedureverordening

Artikel 19 Asielprocedureverordening biedt ruimte aan de lidstaten om kosteloze juridische counseling, rechtsbijstand en wettelijke vertegenwoordiging te laten verstrekken door juridische adviseurs en andere counselors die daartoe zijn erkend of toegelaten krachtens het nationale recht. Ook niet-gouvernementele organisaties die krachtens het nationale recht zijn geaccrediteerd mogen juridische diensten of vertegenwoordiging aan asielzoekers bieden.

De voorgestelde tekst van artikel 36 Vreemdelingenwet bevat in grote lijnen vergelijkbare terminologie als artikel 19 Asielprocedureverordening. Echter, er zijn ook punten waarop de tekst afwijkt waar SVMA aandacht voor wil vragen.

Juridische diensten of vertegenwoordiging door (niet-)gouvernementele organisaties

Artikel 36, tweede lid, sub b, Vreemdelingenwet zou accreditatie van gouvernementele organisaties mogelijk maken, terwijl dit direct in strijd zou zijn met de tekst van artikel 19 Asielprocedureverordening. Immers, artikel 19 Asielprocedureverordening biedt alleen maar de mogelijkheid voor accreditatie van niet-gouvernementele organisaties om geaccrediteerd te worden.

Voor zover het weglaten van het woord 'niet-' geen typefout zou betreffen, wordt opgemerkt dat het essentieel is dat juridische diensten en vertegenwoordiging worden

geboden door partijen die in alle aspecten onafhankelijk zijn van de overheid. Immers, het recht op juridische bijstand kan alleen maar effectief worden genoten als deze bijstand ook wordt verleend door een partij die los staat van de beslissingsautoriteit.

Los van de onafhankelijkheid van de beslissingsautoriteiten speelt ook een belangrijke rol dat ze los staan van de politiek en daarmee in de afgelopen jaren een stabiele factor zijn gebleken in de migratieketen.

Erkenning of toelating van juridisch adviseurs of andere counselors

In de Nederlandse asielprocedure speelt de advocatuur een belangrijke rol in het voorzien van de juiste (juridische) informatie aan asielzoekers, het begeleiden asielzoekers tijdens de asielprocedure en het procederen indien asielzoekers een afwijzende beschikking hebben ontvangen.

De betrokkenheid van ervaren en kundige advocaten zorgt er voor dat de asielprocedure sneller en efficiënter kan verlopen. Advocaten helpen asielzoekers om de relevante informatie op een correcte en tijdige wijze in te dienen, wat de kans op vertragingen door incomplete dossier of onduidelijkheden vermindert. Dit komt de besluitvorming en daarmee een beperkte(re) belasting van de rechterlijke macht ten goede.

SVMA hecht er daarom aan dat de kwaliteit van de rechtsbijstandsverlening ook na de invoering van de wijzigingen die voortvloeien uit het Migratiepact geborgd blijft. Het migratierecht is een zeer dynamisch rechtsgebied wat sterk onderhevig is aan Europese regelgeving en jurisprudentie. Binnen de advocatuur is veel kennis en ervaring, wat de besluitvorming ten goede komt.

Hoewel het Migratiepact, in tegenstelling tot de Nederlandse regelgeving, ruimte biedt voor de mogelijkheid om juridisch adviseurs of andere counselors, anders dan advocaten, te accrediteren om rechtsbijstand te verlenen aan asielzoekers, beveelt SVMA aan om deze rol te blijven leggen bij de asieladvocatuur. De kennis en ervaring binnen de asieladvocatuur is groot, wat maakt dat de procedure efficiënter en sneller verloopt. Hierin heeft de Raad voor Rechtsbijstand een belangrijke (faciliterende) functie die ook de processen met de IND stroomlijnt. In de voorbereiding heeft de advocatuur een belangrijke taak, waardoor de gehoren zo soepel mogelijk verlopen en het nodige bewijsmateriaal verzameld. De advocatuur heeft ervaring en vertrouwen onder de doelgroep opgebouwd, waarmee veel geruchten en verhalen uit de opvang en het proces kunnen worden gehaald, waardoor er in de procedure meer rust ontstaat. Dit geldt op dit moment ook voor de onrust vanwege de lange doorlooptijd in de procedure, waarbij de advocatuur een belangrijke individuele informatiefunctie heeft. Het waarborgt bovendien een eerlijk proces, waarop iedereen die aanwezig is op het Nederlands grondgebied recht heeft.

Rechtsbijstand voor kwetsbare groepen

SVMA constateert dat er nog geen concrete tekst gepubliceerd is waarin artikel 19, leden 4 en 5 van de Asielprocedureverordening worden uitgewerkt. SVMA hecht er aan om te benadrukken dat deze bepalingen zeer duidelijk maken dat de eventuele beperkingen van rechtsbijstand nooit willekeurig mag zijn en dat de toegang niet onnodig belemmerd

mag worden. Ook mag de vergoeding nooit ongunstiger zijn dan de behandeling van Nederlanders op het gebied van rechtsbijstand in het algemeen.

In dit kader wenst de SVMA te verwijzen naar een brief van de Staatssecretaris voor rechtsbescherming dhr. T.H.D. Struycken van 13 december 2024 over de voortgang van de aanpak versterking toegang tot het recht. De SVMA wenst te verwijzen naar enkele uitgangspunten uit deze brief:

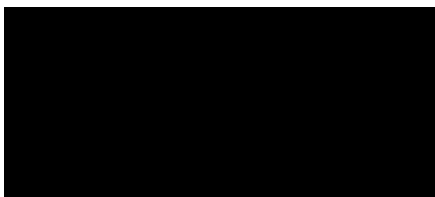
‘Goed bestuur en de democratische rechtsstaat vormen het fundament van onze samenleving. Een rechtsstaat, omdat iedereen – dus ook de overheid – zich aan het recht moet houden. Burgers dienen door en tegen de overheid beschermd te zijn en ondersteuning te krijgen als dat nodig is. Toegang tot het recht, waaronder toegang tot de rechter, is dan ook een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerende rechtsstaat.

Het waarborgen en versterken van de toegang tot het recht versterkt niet alleen het rechtssysteem, maar draagt ook bij aan het vertrouwen van burgers in de overheid. Ik vind het belangrijk dat burgers, zzp’ers, bedrijven en organisaties (hierna: rechtzoekenden) in staat worden gesteld om sneller, eenvoudiger en beter een passende en duurzame oplossing te vinden voor een juridisch probleem. Conform het regeerprogramma (p. 84) zet ik mij hiervoor in.’

Deze uitgangspunten worden door de SVMA onderschreven. De SVMA wenst te verwijzen naar de bepaling in artikel 19 van de Asielprocedureverordening waarin geen onderscheid mag worden gemaakt tussen vreemdelingen en eigen onderdanen. De SVMA verzoekt hierbij dan ook aansluiting te zoeken in de uitwerking. Behalve dat discriminatie verboden is in het kader van de Grondwet, is dit ook het geval in het kader van de Asielprocedureverordening. Ik verwijs in dit kader naar artikel 19, lid 4 en 5 van de Asielprocedureverordening.

Altijd tot nadere toelichting bereid, verblijf ik,

Met vriendelijke groet,

Interim voorzitter